

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี :
กรณีศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี วัดตากฟ้า
อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

พระมหาสรพงษ์ การุญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มกราคม 2551

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี :
กรณีศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี วัดตากฟ้า
อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

พระมหาสรพงษ์ การุญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
มกราคม 2551
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

THE FACTORS AFFECTING THE SUCCESS OF THE ADMINISTRATION OF PRAPARIYUTTI –
DHAMMA SCHOOLS, PALI DEPARTMENT: CASE STUDY OF PRAPARIYUTTI–DHAMMA
SCHOOLS : PALI DEPARTMENT OF WAT TAK FA, TAK FA DISTRICT
IN NAKHON SAWAN PROVINCE

PHARMAHA SORRAPONG KARUN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

January 2008

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกบาลี : กรณีศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี วัดตากฟ้า
อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

โดย พระมหาสรพงษ์ การุญ

สาขา การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.กীরติ ศรีวิเชียร

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ว่าที่ร้อยตรี ดร.จิรวัดน์ นาคพนม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร แผลงภู)

.....กรรมการ
(ดร.กীরติ ศรีวิเชียร)

.....กรรมการ
(ว่าที่ร้อยตรี ดร.จิรวัดน์ นาคพนม)

.....กรรมการ
(พระสุธีวรญาณ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

.....อธิการบดี
(รองศาสตราจารย์สุวิทย์ เทียรทอง)

มกราคม พ.ศ. 2551

พระมหาสุรพงษ์ กาญจ. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาโรงเรียน

พระปริยัติธรรม แผนกบาลี : กรณีศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี

วัดตากฟ้า อำเภอดงพิกุล จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).

พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. อาจารย์ที่ปรึกษา :

ดร.กิติ ศรีวิเชียร, ว่าที่ร้อยตรี ดร.จิรวัดน์ นาคพนม.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี วัดตากฟ้า อำเภอดงพิกุล จังหวัดนครสวรรค์ การวิจัยเป็นเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการศึกษาเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า ความสำเร็จในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี วัดตากฟ้า อำเภอดงพิกุล จังหวัดนครสวรรค์มาจาก

1. ด้านปัจจัยนำเข้า 1) ผู้บริหาร ซึ่งมีลักษณะเป็นพระนักบริหาร นักพัฒนา นักการศึกษา มีความสามารถในการวางแผนงาน มีความเสียสละ ตัดสินใจด้วยความยุติธรรม 2) ครู มีความสามารถในการพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบ เข้าใจหลักสูตร และเป็นแบบอย่างที่ดี 3) หลักสูตร ครูเตรียมหลักสูตรก่อนใช้และประเมินผล 4) อาคารสถานที่ที่มีการจัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมอย่างดี 5) งบประมาณ มีการใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ 6) สื่อการเรียนการสอน มีการนำสื่อมาใช้งานได้เหมาะสม

2. ด้านกระบวนการ 1) ผู้บริหารโรงเรียน มอบงานตามถนัด ตรวจสอบงาน ประชุมแนะนำครู จัดหางบประมาณ อาคารสถานที่ อุปกรณ์เพียงพอ และแก้ปัญหารวดเร็ว 2) ครูเตรียมเนื้อหาเหมาะสม ใช้สื่อในการเรียนการสอนดี มีรายงานผล และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม 3) มีการนิเทศครูเป็นการภายใน ประเมินผลโดยเยี่ยมชั้นเรียน และแนะนำรายบุคคล 4) ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ บริจาคทรัพย์สินสิ่งของ มาช่วยงาน และเป็นลูกจ้างรายเดือน กลุ่มคนที่มีส่วนร่วม คือ กลุ่มบุคคลในชุมชน ได้แก่ ประชาชนทุกหน่วยงานในอำเภอดงพิกุล กลุ่มบุคคลนอกชุมชน ได้แก่ ประชาชนนอกอำเภอดงพิกุล และวิธีการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ มีส่วนร่วมโดยสมัครใจและถูกชักชวน

Phramaha Sorrapong Karun. (2008). **The Factors Affecting the Success of the Administration of Prapariyutti-Dhamma Schools, Pali Department: Case Study of Prapariyutti – Dhamma Schools Pali Department of Wat Tak Fa, Tak Fa District in Nakhon Sawan Province.** Master Thesis, M.Ed. (Education Administration). Phranakhon Si Ayutthaya : Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Advisory Committee: Dr.Keerati Sriwichian, Acting Sexcond Lieutenant Dr.Jirawat Nakphanom.

ABSTRACT

The objectives of this qualitative research was to study the factors affecting the success of the administration of Prapariyutti-Dhamma Schools, Pali Department of Wat Tak Fa, Tak Fa district in Nakhon Sawan province. The data were collected by depth interviews, participatory observations and literature reviews. The findings indicated that the success of the administration of Prapariyutti-Dhamma Schools, Pali Department of Wat Tak Fa, Tak Fa district in Nakhon Sawan Province derived from :

1. input factors; 1) the school and temple administrators were administrative priests, development people and educators. They planned well, donated and made decisions with justice, 2) The teachers improved themselves and understood the curricula. They were highly responsible and good ideals, 3) The teachers prepared the curricula before teaching and evaluating, 4) The location was arranged well, 5) The budget was spent in accordance with the school objectives, and 6) The materials were used appropriately.

2. procedures; 1) The school administrators assigned the task to the dexterous teachers, verified the task, set the meeting and gave the teachers some advice, provided the budget, location and equipment, and solved problems, 2) The teachers prepared suitable contents and materials, wrote reports and let the students participate in the activities, 3) The internal teachers monitored, evaluated by classes visiting and gave some advice individually, 4) The communities took part in the activities, such as donating, giving help and being monthly employees. There were two participatory groups: people in the community like people from every department in Tak Fa district and people outside the community like people living in other areas who volunteered and were persuaded to join the activities.

กิตติกรรมประกาศ

ขอเจริญพรขอบคุณ อาจารย์ ดร.กิริติ ศรีวิเชียร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษาที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบการเขียนงานวิจัย เป็นผู้ชี้ทางทำให้เกิดความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งข้อเสนอแนะสำหรับนำมาแก้ไขส่วนบกพร่องด้วยดีตลอดมา จนเกิดผลสำเร็จในที่สุด

กราบขอบพระคุณท่านเจ้าคุณอาจารย์พระราชปัญญาเวที เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดตากฟ้า อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ที่ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกที่พักอาศัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งพระมหายอดธง สุวณฺณรสี ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ครูนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี วัดตากฟ้าทุกรูป และญาติโยมชาวอำเภอตากฟ้า พร้อมทั้งหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เสียสละเวลาให้สัมภาษณ์แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอเจริญพรขอบคุณ อาจารย์ปกรณ์ ก้นอุปัทว์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.จิรวัดน์ นาคพนม อาจารย์อัจฉรา คหิณฑพงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดลาดกระโหง พร้อมทั้งคุณธัญญลักษณ์ เหล่าจันทร์ ที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการอ่านรายงานการวิจัย พร้อมทั้งให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไขงานวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์ และอาจารย์สุพจน์ สงวนงาม ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ที่รับเป็นเจ้าภาพถวายภัตตาหารเพลในวันสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์

เจริญพรขอบคุณคุณพ่อจูน – แม่สำเนียง คชสาร พร้อมครอบครัวที่เอื้อเฟื้อปัจจัยสี่ที่จำเป็นต่อสมณสาธูป ถวายทุนการศึกษา อำนวยความสะดวกขยาดยานพาหนะในการเดินทาง คุณพ่อสวัสดิ์ – แม่วิสมัย การุญ บิดามารดาผู้ให้กำเนิด ผู้เป็นครูคนแรกคอยอบรมสั่งสอนและผู้ให้สิ่งอันมีค่าสูงสุดแก่ชีวิตจนถึงทุกวันนี้ รวมทั้งขอขอบคุณเจ้าของผลงานการวิจัย นักการศึกษาเจ้าของหลักการแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยนำมาใช้อ้างอิงในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

หากจะมีประโยชน์ใด ๆ จะบังเกิดขึ้นจากผลงานวิจัยในครั้งนี้ ขอมอบเป็นผลานิสงส์ผลแห่งความดีแก่ผู้มีคุณูปการดังกล่าวมา พร้อมทั้งเหล่าสรรพสัตว์ทั้งหลาย และมอบเป็นวิทยาทานแก่ผู้สนใจใฝ่รู้ในการนำไปศึกษาค้นคว้าต่อไป

พระมหาสรพงษ์ การุญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	7
ขอบเขตด้านพื้นที่วิจัย.....	7
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	7
ประเด็นที่ปรึกษา.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ความเป็นมาของทฤษฎีระบบ.....	11
ความหมายของระบบ.....	11
หลักการและแนวคิดของทฤษฎีระบบ.....	12
รูปแบบของวิธีระบบ.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา.....	15
ด้านผู้บริหาร.....	15
ด้านครู.....	18

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	ด้านหลักสูตร.....	21
	ด้านอาคารสถานที่.....	24
	ด้านงบประมาณ.....	26
	ด้านสื่อการเรียนการสอน.....	28
	แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา.....	31
	ด้านการบริหารจัดการ.....	31
	ด้านการนิเทศการศึกษา.....	41
	ด้านกระบวนการเรียนการสอน.....	49
	ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน.....	54
	การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์.....	56
	ประวัติการศึกษาของคณะสงฆ์..	56
	การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี..	59
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	64
	งานวิจัยในประเทศ.....	64
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	69
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	73
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
	การนำเสนอผลการวิจัย.....	78
4	ข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนวัดและ โรงเรียน.....	79
	ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของชุมชน อำเภอตากฟ้า.....	79
	ตอนที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้นของวัดตากฟ้า (พระอารามหลวง) และ โรงเรียน.....	84

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
5	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
	ปัจจัยนำเข้า.....	94
	กระบวนการ.....	123
	ความสำเร็จในการจัดการศึกษา.....	152
6	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	157
	สรุปผลการวิจัย.....	158
	อภิปรายผล.....	160
	ข้อเสนอแนะ.....	170
	บรรณานุกรม.....	172
	ภาคผนวก.....	187
	ภาคผนวก ก ประวัติเจ้าอาวาสและวิธีตรวจประโยชน์สาธารณะหลวง.....	188
	ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือ และแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย.....	194
	ภาคผนวก ค ภาพสภาพโรงเรียน ครู และกิจกรรม.....	214
	ประวัติย่อผู้วิจัย.....	218

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงผลการสอบพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ะจำปีการศึกษา2548.....	5
2	แสดงจำนวนอาคารเรียน อาคารประกอบและพื้นที่ใช้ประโยชน์ ทางการศึกษา.....	89
3	ข้อมูลครูที่สอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ปีการศึกษา 2549.....	90
4	ข้อมูลแสดงจำนวนนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีวัดตากฟ้า ปีการศึกษา 2549.....	91
5	แสดงจำนวนพระภิกษุสามเณรนักเรียนที่สอบประโยคบาลีสนามหลวงได้ของ สำนักศาสนศึกษาวัดตากฟ้า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 - 2549.....	152

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนผังกรอบแนวความคิดเบื้องต้นในการวิจัย.....	8
2 โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี วัดตากฟ้า.....	92
3 ป้ายนำเข้า.....	122
4 กระบวนการ.....	151
5 เจ้าอาวาสและอาจารย์ใหญ่โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี วัดตากฟ้า.....	156
6 นักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีที่สอบได้ประจำปี 2549 ถ่ายภาพรวมกัน หน้าอาคารเรียนหลังปัจจุบัน พร้อมประกาศนียบัตร พดยศ.....	156
7 อาคารเรียนหลังใหม่.....	213
8 อาคารเรียนแบบเก่าที่ยังใช้งานอยู่.....	213
9 บรรยากาศการเรียนการสอนภายในห้องเรียน.....	214
10 กิจกรรมพัฒนาวัดร่วมกันของพระภิกษุสามเณรในวัด โคน.....	215
11 กิจกรรมที่ชุมชนและวัดทำร่วมกัน.....	216
12 กิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นภายในวัด.....	217